

SZTASKÓ RICHARD

Várakozás

Nincs más dolga, csak várni. Lehetőleg türelemmel, s míg várakozik, azzal tölti az idejét, amivel csak szeretné, példának okáért írogathat. Persze, ha a kedvemben szeretnél járni, tette hozzá búcsúzásképp V., kitakarítod a fürdőt vagy rendet raksz a könyvespolcodon és az éjjeliszekrényed környékén.

Amikor Sarkadi odaállt a nappali ablakához, hogy az utcán hamarosan felbukkanó V.-vel integessenek egymásnak, gondolatai már a nemrégiben megkezdett regény körül jártak. Odalent a felesége az ujjaival szívecskét formázott, Sarkadi is így tett, de az övé sokkal inkább hasonlított egy deformálódott krumplira.

„Persze, ha a kedvemben akarsz járni, kitakarítod a fürdőt vagy rendet raksz a könyvespolcodon és az éjjeliszekrényed környékén.” Ha már van lehetőség választani, érdemes a kisebb ellenállás felé mozdulni. Abból nem származhat semmiféle baj. A fürdőszoba kitakarítása, emlékeztette magát

Sarkadi, olyan precíziós műveletsor – kád-súrolás, csapteleptisztítás, tükörpucolás, aztán az összevissza heverő samponos és tusfürdős flakonok szanálása (ami üres vagy éppen lötyög valami az alján, az kuka; ami menthető, azt leöblíteni, hogy ne legyen poros, és mehet vissza katonás rendbe a falra csavarozott tartóra), végül csempetisztítás, fölmosás –, amire alkatilag képtelen. Ráadásul mindent a megfelelő sorrendben, nem ám tessék-lássék, hanyag közönyösséggel.

„Belőlem hiányzik mindaz, ami V.-ben megvan.” Ezt a megállapítást az élet valamennyi területe igazolta már a házasságuk elmúlt pár esztendejében, nincs is értelme lázadni ellene. Tetszik vagy sem, ki kell jelenteni: a fürdőszoba takarítását nem Sarkadinak találták ki. Számtalan ponton tudna (illetve: tud) hibázni, kár kockáztatni annak a legkisebb lehetőségét is. Mi van, ha rossz

(folytatás a következő oldalon)

Jelentős felújításra volt szükség a Pável utcai épületben: fűtésrendszer- és villanyvezetékcseré, a falak és a padlók megerősítése, a csempekályhák restaurálása, új csillárok, molinók beszerzése, a világítási rendszer, hogy igazi színházi miliő legyen. 2020-ban olyan-

A színhézmúzeum avatójának egyik pillanata

nyira leállt minden a koronavírus-járvány miatt, hogy nem lehetett megnyitni a színhézmúzeumot. Idén tavasszal aztán sikerült áthozni Magyarországról a tárlókat.

Kiss Törék Ildikó most is hangsúlyozta: folytatják az emléktárgyak beszerzését, hiszen a többi helyiséget is szeretnék berendezni. Elszántan, lelkesen gyűjti az anyagot. Lesznek majd tematikus napok, megemlékezések is, például Papp Magdáról, akinek 2021-ben volt születésének századik évfordulója. Akad még ötlet, elképzelés. Kiss Törék Ildikó hozzáfűzte: a gyűjteményben tíz művész van nevesítve, ám a levelek, dedikációk, képek révén föltűnik például Czikéli László, Kakuts Ágnes, Vitályos Ildikó, Dukász Anna, Gróf László, Szabó József „Ódzsa”, Farkas István, Szombati-Gille Ottó, Ács Tibor. Van kire és miért emlékezni... Reményeik szerint saját honlapja is lesz a Varga Vilmos és művésztársai – Partiumi Színházi Gyűjteménynek, ám a Kiss Stúdió Színház weblapján is lehet sok információt találni.

Tóth Hajnal

Várakozás

(folytatás az előző oldalról)

➤ tisztítószeret választ? Mi van, ha nem olyan sorrendben állítja vissza a flakonokat, ahogyan azt V. várja? Gyávaság vagy sem, jobb ezt a feleségére bízni, akármennyire megalkuvás is, ebből a verzióból származhat a legkevesebb konfliktus.

„Márpedig V.-vel összeveszni sohasem életbiztosítás.” Így hát marad a könyvespolc és az éjjeliszekevény környéke, tette hozzá Sarkadi gondolatban, ahogyan ellépett a nappali ablakától, s egy hirtelen mozdulattal visszarántotta a függönyt a helyére. Egyébként pedig nincs mit túlbonyolítani, toldotta meg Sarkadi, a megkezdett regényt nem folytathatom. Legalábbis nem most. Egyértelmű, hogy a saját szórakoztatását félre kell tennie valami magasabb rendű érdekében, jelen esetben ez a könyvespolc és az éjjeliszekevény környékének rendbetétele. Hiába mondta V., „azzal töltöd az idődet, amivel csak szeretnéd”, valójában éppen az ellenkezőjét „adta parancsba”.

Nincs mese: rendet kell tennie, s a rend széles spektrumú fogalmát nem a saját belső szótára szerint kell értelmeznie, hanem úgy, ahogyan – vélelmezhetően – a felesége gondolja. Át kell tehát néznie a szétszórt tanórai jegyzeteket, az otthagytatott dolgozatokat és a kallódó igazolásokat.

„Miért nem rendszerezted a holmidat? – szegezte nemegyszer Sarkadinak a kérdést V. – Miért nem gyűjtöd őket mappába? Múltkor is hoztam bentről csomó irattartót. Szerinted dísznek?”

Mit lehet erre felelni? Hogy magyarázza el a feleségének, hogy az a kupac, amit ő rendetlenségnek, sőt a személye ellen szóló sértésnek tart, valójában egy igazán átlátható rendszer, ahol mindennek pontos és logikus helye van, s csak a kívülálló, a megértést gyakorolni nem tudó vagy nem akaró számára lehet káosz?

Kár tagadni, Sarkadi már nem egyszer, nem kétszer megpróbálkozott az irattartós-mappás módszerrel, s néhány napig úgy tűnt, működik a dolog: minden papirosnak „meglett” a maga fahija, rekesze, de ahogyan lenni szokott: a szélcsöndet fölváltja a vihar, s mindent elborít az ár. Ebben az esetben papírfecnik, röpdolgozatok, szü-

lői kérelmek, órai vázlatok formájában. S egy idő után már a fölkészüléshez szükséges könyvek sem kerültek vissza a helyükre, Sarkadi hanyag mozdulattal tette őket lapjával a polcon sorakozó példányok tetejére, sokszor – akarattalanul is – gerinccel befelé, hogy később hangos morgolódások közepette ne találja az Antigonét vagy a Koldusoperát.

Mivel a hivatalos eljárás az, hogy a tanár köteles egy évig megtartani a témazáró dolgozatokat, a fölszámolásra ítélt kupacot tüzetesen kell átvizsgálni, nehogy olyan kerüljön a szelektív gyűjtőbe, aminek még nem ott a helye. A jól bevált taktikát már évekel ezelőtt kidolgozta Sarkadi: a ki nem dobható dolgozatok hatalmas szemeteszsákba gyűjtve kerülnek le a pincébe, onnan pedig a következő tanév végén a kék fedeles kukába. Ez a rendszer biztonságos és kényelmes, és V. is nemegyszer elismerően nyilatkozott róla.

„Egyébként hova rohansz?”

A kérdés jogos. V. csak hatra jön, most reggel kilenc, ha gondolja, még egy filmet is meglekinthet, közbeiktatott mosdószünetekkel együtt sem hosszabb két és fél óránál. Bőven belefér a szórakozás is a napba, nem kell folyton befeszülni, mire jó az örökös ideggörcs? Ésszel kell élni, okosan és megfontoltan. Mi baj lehet abból, ha takarítás előtt vagy után megnéz egy filmet, azt követően pedig folytatja a nemrégiben megkezdett regényt? Semmi, biccentett helyeslőleg Sarkadi gondolatban, az égvilágon semmi. Ragyogni fog a könyvespolc és az éjjeliszekevény környéke.

Ekkor megszólalt a kaputelefon.

Ki lehet az? – kérdezte magában Sarkadi. Én nem várok senkit. És az sem rémlett, a felesége beszélt-e bárki esetleges fölbuklásáról.

– Igen?

– Hellosziaafutárvagyonok. Meghoztam a csomagot. Hanyadik lesz?

Pillanatnyi csönd. Majd:

– Második emelet, a lifttől balra.

Sarkadi visszatette a helyére a telefont. Egyáltalában nem rémlett, V. említette-e, hogy ma futár jön. Különben is mit hoz?

Amikor Sarkadi kinyitotta a bejárati ajtót, a futár – egy huszonpár éves srác – már ott

toporgott a küszöbön. Egy aprócska kartondoboz volt a kezében.

– Jó napot kívánok, nem tudtam, hogy futárt várunk – kezdte Sarkadi.

– Pedig tegnap délután küldtem üzenetet, hogy nyolc és tizenegy között jövek. Nem kapta meg?

„Hmm.”

– Ezek szerint a feleségem elfelejtett szólni.

A futár erre nem válaszolt, csak a másik kezében levő készülékkel lecsippantotta a kartondoboz oldalán található vonalkódot.

– Nyolcezer-ötszáz lesz.

Tehát V. nem szólt a futárról. Ez különös. De hiszen, szötte tovább Sarkadi a gondolatait, tegnap délután óta csak lett volna ideje megemlíteni ezt az apróságot. Mondjuk, amikor megkapta az SMS-t, esetleg vacsora közben, vagy félórával ezelőtt, amikor elment itthonról. És mi van, ha V. szándékosan felejtett el szólni a futárról, s hogy mindaz, ami most történik és történni fog, az a felesége gondos tervezésének az eredménye, s csak látszólag véletlen. Hiszen még huszonegy órája sincs annak, hogy V. – egy jelentéktelennek tűnő szövegtárolás lezárásaképp – odavetette férjének, aláhúzva minden egyes szót: „Egy élmény veled élni.” Amire persze Sarkadi már nem tudott, és nem is mert mit felelni. Bármi, amit mond, a házasságuk elkövetkezendő jó néhány esztendejében – természetesen elévülés nélkül – fölhasználható ellene. Hallgatásával persze elismerte V. „győzelmét”, s lehet, feleségében ekkor ötlött föl a gondolat, hogy nem szól a másnap érkező futárról. Hadd tanulja meg Sarkadi, milyen érzés úszni a mély vizes medencében segítség nélkül.

„Ennyire kicsinyes lenne?” Talán nem helyesebb úgy föltenni a kérdést, villant át a gondolat Sarkadin, hogy ő maga kicsinyes és szánandó, amiért ilyesfélét gondol a feleségéről? „De hát ő sértett meg engem.” Képtelen volt fölidézni, hogy keveredtek bele ebbe a témába, de V. azt mondta, hogy a szomszédban lakó fiatalemberrel, ha úgy hozná a sors, egymillióért gondolkodás nélkül lefeküdne.

– Tessék? – kerekedett el Sarkadi szeme. – Csak nem azt akarod mondani, hogy...

– Egemillióért simán – felelte V. mosolyogva, s nem lehetett tudni, komolyan gondolja, vagy épp tréfás kedvében van, és csak húzza a férjét. – De mit vagy ezen megle-

pődve? – toldotta meg. – Te egy doboz sörért megdugnád a nejt!

„Még jó, hogy két éve nem ittam egy korty szeszes italt sem. Ami pedig a szomszéd feleségét illeti...”

Sarkadi összerezzen a futár szavaira:

– Kézpénz vagy kártya?

– Kártya – felelte Sarkadi automatikusan.

– Ennyi nincs most nálam, ugyanis a...

De nem tudta befejezni, mert a futár már mondta is a betanult panelt:

– Van egy kis gond. A terminál hetek óta szara..., hibás, így csak készpénzes fizetésre van mód.

„De jó.”

– Nézze – vette át a szót Sarkadi. – Mint mondtam, nincs nálam ennyi. A feleségem nem említette, hogy Ön vagy a kollégája vagy bárki más érkezik. Nem tudna esetleg holnap visszajönni? Dolgom van.

„Vár a könyvespolc és az éjjeliszekrény környéke.”

A futár vett egy nagy levegőt, majd egyik lábáról a másikra helyezkedve így szólt:

– Nincs a közelben valami automata? Negyedóra múlva visszajövök, addig van ideje levenni a pénzt, aztán sima liba a dolog. Nos?

„Ez csodálatos, bassza meg...” Ezt mégis hogy gondolja, tette föl magában a kérdést Sarkadi, hogy gondolja ez a takony, hogy másnak az idejével szabadon rendelkezik? Ki a fenének képzeletét magát? Nem elég, hogy V. elfelejtett szólni, erre még a futár is rátesz egy lapáttal. „Örömteli, hogy ennyire ráér, de nekem igenis fontos dolgom van.”

– Megoldható, hogyne – felelte Sarkadi. – Negyedóra múlva. Köszönöm. – Azzal becsukta a futár előtt az ajtót.

„Ennél jobban már nem is lehet megaláznia egy embert.” Dehogyanem. És ezt Sarkadi is pontosan tudta.

A bejárati ajtótól ellépve tekintete egyből a konyhai gyümölcsstartó kosárban heverő zöld almára esett. Pedagógusnap alkalmából kapta a tankerülettől egész éves munkájának elismeréseképp egy darab konyakmeggy, illetve a szokásos kormányzati köszöntőlevél kísértében. Az alma több mint egy hónapja helyeztetett a gyümölcsstartó kosárba, szép lassan elfogyott mellőle minden, ő maradt csak érintetlen. Sarkadi megfogadta, egy falatot sem eszik belőle,

(folytatás a következő oldalon)

Várakozás

(folytatás az előző oldalról)

➤ addig ott marad, amíg el nem rohad. És hiába a nyári kánikula, a gyorsan fölmelegedő, szűkös konyha, a zöld almának semmi baja. Sehol egy barna folt, sehol egy horpadás, fonnyadás vagy bármilyen külsőleges jele annak, hogy negyvenharmadik napja várja sorsának beteljesülését.

Meglehet, gondolta Sarkadi nemegyszer, túlél engem és V-t is, hiszen nyoma sincs rajta az enyészetnek. S valóban úgy tűnt, mintha – érettségének csúcán – az imént esett volna le egy fáról, de az is lehet, tűnődött el egy pillanatra Sarkadi, ahogyan lábára húzta cipőjét, műanyagból készült ez az alma, vagy valamilyen elnyűhetetlen matériából. Hiszen pedagógus vagyok, toldotta meg, bármit képesek ledugni a torkomon; majd csöndesen elkérődzöm, így felelek meg az elvárt tanári eszményképnek.

– Miért nem dobjuk már ki? – kérdezte körülbelül két héttel a „jutalmazás” után V.

– Ez becsületbeli ügy – felelte Sarkadi –, ennek így kell lennie.

Mivel aznap később kellett bemennie, elmulasztotta az alma- és bonbonosztás emelkedett pillanatait, így nem tudhatta – s később sem kérdezte efelől a kollégáit –, milyen kísérszöveggel adták át a tanári karnak a tankerület jutalmait.

„Ennél még a semmi is jobb.” Tavaly ötezer forint értékű kupont kaptak, annak legalább volt értelme, de ha őszintén a szívünkre tesszük a kezünket, emlékeztette magát Sarkadi, mit lehet ma annyiért kapni? Szinte semmit. A konyakmeggyet a metróállomás kukájába dobta, ami valószínűleg üres lehetett, mert hangosan koppant az alján a galacsinná gyúrt kísérlével társaságában. Pontosan oda való a bonbon, gondolta Sarkadi, sőt, ha lenne merszem, a „jutalmat” földnám postán, megcímezve a tankerület vezetőjét, a minisztériumot, de még az emberi jogok biztosát is, hiszen az, ami történt – és amiről önhibámon kívül lemaradtam –, az ember ellen való. Ennél megalázóbb dolgot, foglalta össze végül Sarkadi, még soha nem éltem át.

„És mi a kárpótlás?” Na, ez az, mosolyodott el Sarkadi keserű szájjal a gyümölcsös kosárban levő almát figyelve, semmi.

Soha semmi. A világ megy tovább a maga útján, s úgy tűnik, az is rendben van, aminek egyáltalában nem kellene rendben lennie. Ami pedig a mai napot illeti, Sarkadi úgy döntött, a futár „lerendezése” után elvégez minden olyan házimunkát, ami szomorú kötelessége, és igen, a fürdőszobát is kitakarítja legjobb tudása és képessége szerint, lehetőleg hibahatáron belül, hogy a felesége végeredményben elégedett legyen.

„Talán lesz utána valami.” Titkon abban reménykedett, a rend és tisztaság láttán (főleg ami a könyvespolcot és az éjjeliszekrény környékét illeti) V. hajlandóságot mutat majd együtt lenni a férjével úgy, ahogyan az házastársak között szokás. Persze Sarkadi erre irányuló öröme nem tartott sokáig. Eszébe jutott, a feleségével már elég régen voltak együtt, s a várható szeretkezés idő előtt érne véget, utána nem maradna bennük más, csak szégyenkezés és csalódottság. Képtelen kielégíteni a feleségét, és ez ellen semmit sem tud tenni. Hiába az önkontroll, a légzéstechnika, csúfos kudarc minden egyes próbálkozásuk vége.

„Jobb bele se kezdeni.”

Hogy elterelje gondolatait, végigpörgette ismét, mi lesz az első dolga a fürdőszobai takarítást illetően, s hogyan halad sorban, egészen az utolsó mozzanatokig. Ha végez mindennel, s nem fárad el túlságosan, olvasni fog, talán jut rá félóra. A filmet elteszi legközelebbre.

Amikor Sarkadi kilépett a bejárati ajtón, s elfordította kétszer a kulcsot, gondolataiban megjelent a hullámzó Canal Grande s az ezredes, ahogy fiatal szerelmese, a contessa társaságában gondolázni indul a hideg és szeles velencei őszben.

NÉVJEGY

SZTASKÓ RICHARD (1987, Budapest) magyar-kommunikáció szakos tanárként végzett az Eszterházy Károly Főiskolán, drámatanárként a Károli Gáspár Egyetemen. Egy budapesti gimnáziumban tanít. Novellái rendszeresen jelennek meg szépirodalmi folyóiratokban.